

Akademik Risk Alma Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Akademik Risk Alma Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16573>

Özet

Akademik Risk Alma Ölçeği (ARÖ), öğrencilerin akademik ortamda zorlu görevleri üstlenme, başarısızlık ihtimaline rağmen yeni fikirler öne sürme ve eleştirel düşünmeyi gerektiren tartışmalara katılma eğilimlerini ölçmek amacıyla uyarlanmış bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, H. Korkmaz-Baylav tarafından 2002 yılında hazırlanan doktora tezinde, Fen Eğitiminde **Proje Tabanlı Öğrenme** yaklaşımının öğrencilerin yaratıcı düşünme, problem çözme becerisi ve akademik risk alma düzeyleri üzerindeki etkisini incelemek üzere kullanılmıştır. Ölçek, özellikle ilköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin akademik risk alma davranışları için nicel olarak değerlendirilmeye olanak tanır.

Ölçek, 5'li Likert Ölçeği formatında derecelendirilmiştir ve uyarlama çalışmasında yüksek düzeyde iç tutarlılık göstermiştir. Elde edilen bulgular, proje tabanlı öğrenmenin öğrencilerin **Akademik Risk Alma** düzeylerini deney grubu lehine anlamlı ölçüde artırdığını ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler

Akademik Risk Alma, Akademik Risk Alma Ölçeği, Uyarlama, Proje Tabanlı Öğrenme, Yaratıcı Düşünme, Problem Çözme Becerisi, Güvenirlilik.

Yazarlar

Hünkar Bavlav, H. Korkmaz-Baylav (Uyarlayan).

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, öğrencilerin eğitim ve öğrenim süreçlerinde karşılaştıkları zorluklar karşısında ne kadar cesur ve girişken olduklarını, yani **Akademik Risk Alma** düzeylerini belirlemektir. Akademik risk alma, öğrencinin akademik başarısının potansiyel olarak artılabilecek ancak aynı zamanda başarısızlık veya eleştiri riskini de beraberinde getiren davranışları ifade eder.

Ölçek, 2002 yılındaki doktora çalışmasında, fen eğitimi alanında yenilikçi bir öğretim metodu olan **Proje Tabanlı Öğrenme** yaklaşımının, öğrencilerin risk alma eğilimlerini nasıl etkilediğini ölçmek için bir araç olarak kullanılmıştır. Ölçek, eğitim araştırmacılarına, öğrenme ortamlarının ve pedagojik yaklaşımların öğrencilerin akademik cesaretleri üzerindeki etkilerini değerlendirmede standart bir yöntem sunmaktadır.

Yapı

Ölçek, psikolojideki "risk alma" kavramının eğitim bağlamındaki özel bir uygulaması olan **Akademik Risk Alma** yapısını ölçmektedir. Bu yapı genellikle üç ana boyutta ele alınır:

Zorlu Görevleri Seçme: Öğrencinin kolay ve garantili başarı yerine, daha zorlu ve öğrenme potansiyeli yüksek görevleri tercih etme isteği.

Belirsizliği Kabul Etme: Cevabından emin olmadık sorular sorma veya kesin olmayan fikirleri paylaşma cesareti.

Eleştiriye Açıklık: Yanlış yapma veya akranları ya da öğretmenleri tarafından eleştirilme riskine rağmen fikirlerini savunma ve sunma eğilimi.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, H. Korkmaz-Baylav'ın doktora tezi kapsamında yürütülmüştür. Çalışmada, **Akademik Risk Alma** düzeylerinin, fen eğitiminde uygulanan **Proje Tabanlı Öğrenme** yaklaşımının etkilerini değerlendirmede kullanılması bağlamında yapı geçerliği incelenmiştir.

Geçerlik analizleri, yaratıcı düşünme, problem çözme becerisi ve akademik risk alma düzeyleri üzerindeki deney grubunun etkisini inceleyen **Çok Yönlü Varyans Analizi (MANOVA)** ile gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar, deney grubu (proje tabanlı öğrenme alan) lehine, akademik risk alma düzeyi dahil olmak üzere tüm boyutlarda anlamlı bir fark olduğunu göstermiştir. Bu bulgu, ölçeğin uygulanan pedagojik müdahalenin etkilerini aydınlatma yeteneğine sahip olduğunu desteklemektedir. Cinsiyetin tek başına bu boyutlar üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığı, ancak cinsiyetin problem çözme becerisi ve yaratıcılığın özgünlük alt boyutu üzerindeki etkileşiminin anlamlı olduğu gözlemlenmiştir.

Güvenirlilik

Akademik Risk Alma Ölçeği'nin güvenirlik çalışması, 67 ilköğretim yedinci sınıf öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. İç tutarlılık güvenirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) bu çalışmada **0.90** olarak hesaplanmıştır.

Elde edilen 0.90 değeri, ölçeğin maddelerinin ölçülmek istenen psikolojik yapıyı (**Akademik Risk Alma**) yüksek düzeyde tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir. Bu yüksek güvenirlilik katsayısı, ölçeğin bilimsel araştırmalarda kullanılabilişliliğini ve tekrarlanabilişliliğini güçlü bir şekilde desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin orijinal yapısına veya uyarlama çalışmasında gerçekleştirilen faktör analizine (Açıklayıcı veya Doğrulayıcı Faktör Analizi) dair detaylı bilgi, sağlanan kaynak özetinde açıkça belirtilmemiştir. Ancak, yüksek iç tutarlılık katsayısı (Alpha = 0.90), ölçeğin muhtemelen tek boyutlu bir yapıya yüksek verimlilikle ölçtüğüne işaret etmektedir. Ölçeğin yapısal geçerliliğinin daha kapsamlı anlaşılması için orijinal doktora tezinin incelenmesi gerekmektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: 5'li Likert Ölçeği (1=Bana hiç uygun değil - 5=Bana tamamen uygun)

Language Available: Türkçe

Population Group: Öğrenciler (İlköğretim seviyesi)

Age Group: Yaklaşık 12-13 yaş grubu

Population Details: İlköğretim yedinci sınıf öğrencileri. Güvenirlik çalışması 67 öğrenci üzerinde yapılmıştır.

Test Methodology: Kendi kendine raporlama (Self-report) yöntemiyle uygulanan bir tutum ölçüdür.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2002 (Uyarlama çalışmasının tamamlandığı yıl)

İzinler: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için sorumlu yazarın ve referans tezin yazarı olan H. Korkmaz-Baylav'ın izinleri gereklidir.

Ücret: Bilgi sağlanmamıştır.

Kaynaklar

Korkmaz- Baylav, H. (2002). *Fen eğitiminde proje tabanlı öğrenmenin yaratıcı düşünme, problem çözme ve akademik risk alma düzeylerine etkisi*. (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tezin orijinal kaydına Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişilebilir: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: akademik-risk-alma-olcegi-toad.pdf

Akademik Risk Alma Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Bu nedenle, maddeler bu akademik girişte listelenememektedir. Ölçek maddelerine erişim için yukarıda belirtilen doktora tezine başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM